

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Δευτέρα, 7 Δεκεμβρίου 1970, ώρα 8.30 μ.μ.

Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1970

27^Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΤΗΣ
ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(Κ. Ο. Θ.)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΣΟΛΙΣΤ
FREDERIC GEVERS

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Δευτέρα, 7 Δεκεμβρίου 1970, ώρα 8.30 μ. μ.

Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1970

27^Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΗΣ

ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

(Κ. Ο. Θ.)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΣΟΛΙΣΤ

FREDERIC GEVERS

UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

THE

UNIVERSITY OF CHICAGO

(C. O. O.)

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY OF CHICAGO

UNIVERSITY

UNIVERSITY OF CHICAGO

FREDERIC GEVERS

Γεννήθηκε στην 'Αμβέρσα στὰ 1923. 'Απὸ τριῶν χρονῶν ἐξεδήλωσε ἀξιοσημείωτη μουσικὴ προδιάθεση, συνθέτοντας καὶ παίζοντας πιάνο.

Σπούδασε στὴν 'Αμβέρσα καὶ στὶς Βρυξέλλες καὶ κατόπι στὸ Παρίσι μὲ τοὺς Yves Nat καὶ Paul Roës.

'Απὸ τὸ 1943 ἄρχισε μιὰν ἐξαιρετικὴ διεθνῆ σταδιοδρομία μὲ ἐμφανίσεις σὲ ρεσιτάλ καὶ ὡς σολίστ μὲ ὀρχήστρα στὶς Βρυξέλλες, στὸ Παρίσι, Λονδίνο, Βιέννη, στὴ Γερμανία, τὶς Σκανδιναβικὲς χώρες, στὴν Ἑλλάδα κ.ά.

Εἶναι Καθηγητὴς στὸ Βασιλικὸ Ὀδεῖο τῆς 'Αμβέρσας.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. Συμφωνία αρ. 45, σέ Φά δίεσ. ελάσσονα
«Τοῦ Ἀποχαιρετισμοῦ» J. HAYDN
I. Allegro assai
II. Adagio
III. Menuetto
IV. Finale (Presto - Adagio)
2. Βυζαντινὸ Ἀφιέρωμα Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
γιὰ Ἔγχορδα
Πρώτη Ἐκτέλεισις
3. Συμφωνικὲς Παραλλαγές C. FRANCK
γιὰ πιάνο καὶ ὄρχήστρα

Πιάνο : Fr. Gevers

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

- Συμφωνία σέ Ρε ελάσσονα C. FRANCK
- I. Lento - Allegro non troppo
 - II. Allegretto
 - III. Allegro non troppo

JOSEPH HAYDN
(1732-1809)
ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 45 ΣΕ ΦΑ ΔΙΕΣ. ΕΛΑΣΣΟΝΑ
«ΤΟΥ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΥ»

Τὸ ἱστορικὸν τῆς δημιουργίας τῆς συμφωνίας αὐτῆς εἶναι τὸ ἀκόλουθο:
Ὁ Χάϋδν ἦταν, ὡς γνωστὸ, στὴν ὑπηρεσία τοῦ Πρίγκηπα Ἐστερχάζι
γιὰ 30 περίπου χρόνια (1761-90). Τὸ καλοκαίρι ὁ Πρίγκηπας κι' ἡ συνοδεία
του ἔμεναν στὴν ἐξοχή, στὸ περίφημο παλάτι στὸ Ἐστερχάζι. Στὸ παλάτι
αὐτό, ποὺ συναγωνιζόταν σὲ ὁμορφιὰ καὶ πλοῦτο αὐτὸ τῶν Βερσαλλιῶν, δι-
δονταν τακτικὰ παραστάσεις ὄπερας, κουκλοθεάτρου, συμφωνικὰ κοντσέρτα
κ.λ.π. Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε ἀρκετὸς χώρος γιὰ ὅλους τοὺς καλλιτέχνες καὶ τὰ
μέλη τῶν οἰκογενειῶν των, ὁ Πρίγκηπας εἶχε ἀπαγορεύσει τὴν παραμονὴ
τῶν οἰκογενειῶν στὸν Πύργο, ἐκτὸς αὐτῶν τοῦ Χάϋδν, τοῦ πρώτου βιολιστοῦ
καὶ δυὸ τραγουδιστῶν.

Στὰ 1772 ὁ Πρίγκηπας παρέτεινε τὴν παραμονὴ του στὸν Πύργο γιὰ
πολὺ μακρὸ διάστημα κι' οἱ μουσικοί, ποὺ, μένοντας μακριὰ ἀπ' τὴν οἰκογέ-
νειές τους, δυσανασχετοῦσαν, παρακάλεσαν τὸν Χάϋδν νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ
ἐξασφαλίσουν μιὰν ἄδεια ἀπὸ τὸν Πρίγκηπα. Ὁ Χάϋδν ἀντὶ αἰτήσεως ἔγραψε
τὴν συμφωνία αὐτή.

Τὸ ἔργο, γραμμένο σὲ μιὰ κλίμακα σπάνια, κινεῖσε ξεχωριστὴ προσοχή,
εὐθὺς ἀπ' τὴν ἀρχή. Ἀλλὰ τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς ἦταν ὅτι στὸ τέλος, μετὰ
τὸ γρήγορο τέταρτο μέρος, ὁ συνθέτης εἶχε προσθέσει ἕνα ἀργὸ (Adagio)
τμήμα, γραμμένο μὲ τέτοιον τρόπο ὥστε ἕνας ἕνας οἱ 16 μουσικοὶ τῆς ὀρχή-
στρας τοῦ Χάϋδν σταματοῦσαν νὰ παίζουν, ἔσβηναν τὸ κερὶ τους, ἔπαιρναν τὸ
ὄργανό τους καὶ σιωπηλὰ ἔφευγαν ἀπὸ τὴν σκηνή. Στὸ τέλος ἔμεινε ἕνα πρῶτο
κι ἕνα δευτέρου βιολιὶ γιὰ νὰ ἀποτελειώσουν ἀπαλὰ τὸ ἔργο. Κι αὐτοί, σιωπηλά,
μὲ τὸ μαέστρο κατόπι, ἀποχωρήσανε, ἀκολουθώντας τοὺς ἄλλους.

Ὁ Πρίγκηπας καταλαβαίνοντας τὴ σημασία τοῦ ἔργου φώναξε τὸν Χάϋδν
καὶ τοῦπε «Καταλαβαίνω τί θέλετε» οἱ μουσικοὶ νοσταλγοῦν γιὰ τὸ σπίτι τους.
Πολὺ καλὰ αὔριο φεύγουμε».

ΣΟΛΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ
(1905)
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΓΙΑ ΕΓΧΟΡΔΑ

Τὸ μικρὸ αὐτὸ Ἀφιέρωμα εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ μιὰ γλυκύτατη μορφή,
ποὺ ἡ εἰκόνα τῆς παραμένει βαθειὰ χαραγμένη στὴν ψυχὴ.

Γραμμένο πρὶν 26 τόσα χρόνια, ἀποτελεῖ μιὰν εὐλαβικὴ προσφορά, εἶναι
μιὰ ἡρεμὴ, ἀπλὴ καὶ θερμὴ προσευχή, ποὺ διατηρήσαμε, χωρὶς μεταγενέστερη
τεχνικὴ παρέμβαση, ἔτσι ὅπως βγήκε τότε ἀθόρμητα καὶ ἀποτυπώθηκε στὸ
χαρτί σὲ λίγα λεπτά μὲ τὴν πρώτη ἐπαφὴ καὶ ἔκφραση τοῦ αἰσθήματος.

Μία πρόσφατη επίσκεψη στην «'Αγγελόκτιστο» εκκλησία του Κιτίου της Κύπρου με τὸ ἀριστουργηματικὸ ψηφιδωτὸ στὸ θόλο τοῦ ἱεροῦ, μετὴν ὑποβλητικὴν ἀέρινην Παναγίαν στὴ μέση, ἀνανέωσε γιὰ πάντα τὸ αἶσθημα αὐτὸ. Καὶ ἡ σημερινὴ ἐκτέλεση ἀφιερώνεται στὸ ἀνανεωτικὸ τοῦ αἰσθήματος αὐτὸ προσκύνημα.

Σ.Μ.

CÉSAR FRANCK

(1822-1890)

ΣΥΜΦΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ

Τὸ δημοφιλέστερο ἔργο τοῦ Φράνκ, οἱ «Συμφωνικὲς Παραλλαγές», γράφηκε σὲ ὄριμη ἡλικία (63 χρόνων), ὅπως ἄλλωστε, καὶ μερικὰ ἄλλα ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἔργα του.

Ὁ τίτλος τοῦ ἔργου δείχνει τὶς προθέσεις τοῦ συνθέτη. Δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ σειρά παραλλαγῶν γιὰ πιάνο μετὴ συνοδείαν ὀρχήστρας, ἀλλὰ γιὰ «συμφωνικὲς» παραλλαγές ὅπου ὁ ρόλος τῆς ὀρχήστρας εἶναι κύριος.

Οἱ παραλλαγές αὐτὲς βασίζονται σ' ἓνα θέμα μετὴ δυὸ ἀντιθετικὰ μοτίβα μέσα του. Τὸ ἓνα ρυθμικὸ, γρήγορο καὶ ἀποφασιστικὸ, ἐκφράζεται ἀπὸ τὴν ὀρχήστρα, τὸ ἄλλο, ἐκφραστικὸ, ἀργό, μετὴ μιὰ θλιβερὴ διάθεση προβάλλεται ἀπὸ τὸ πιάνο. Οἱ παραλλαγές διαδέχονται ἐλεύθερα ἢ μιὰ τὴν ἄλλη, σὲ διαφορετικὲς κινήσεις.

Τὸ ἔργο περιέχει στιγμὲς ἀφασίας, ἀσύλληπτης ὁμορφίᾳς, στιγμὲς ποιήσεως καὶ ὄνειροπολήματος, μετὴ ἀντιθέσεις μεγαλορρήμονος συμφωνικοῦ λόγου. Σπάνια συνθέτης κατορθώνει νὰ βγάλει ἀπὸ τὸ πιάνο τέτοιους τόνους ἐκλεπτυσμένης εὐαισθησίας καὶ ἐκφραστικῆς δυνάμεως. Τὸ ὀρχηστρικὸ μέρος εἶναι τεχνικῶς βγαλμένο ἀπὸ χερί μεγάλου διδασκάλου καὶ εἶναι τέλεια δεμένο μετὴ τὸ μέρος τοῦ πιάνου.

CÉSAR FRANCK

(1822 - 1890)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΕ ΡΕ ΕΛΛΑΣΣΟΝΑ

Μολονότι Βέλγος (γεννήθηκε στὴ Λιέγη) ὁ Σεζάρ Φράνκ, θεωρεῖται σὰν ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀρχηγούς τῆς νεώτερης Γαλλικῆς Σχολῆς, γιὰτὴν, ἀπὸ παιδιὰ 12 χρόνων, ἔζησε ὅλη του σχεδὸν τὴ ζωὴ στὴ Παρίσι. Ἐκεῖ σπούδασε, ἐκεῖ δίδαξε, ἐκεῖ δημιούργησε. Ἐμποτισμένος βαθύτατα ἀπὸ τὸ κλασσικὸ πνεῦμα, κατάρθωσε, ὡστόσο, νὰ χαράξει ἓνα δρόμο καινούργιο, δικό του, καὶ νὰ ἐπηρεάσει μετὴ τὴν τέχνην του, μετὴ τὴν σεμνότητά του, τὴν ἀπέριπτη ζωὴν του καὶ τὴν ἀκέραιη καλλιτεχνικὴν του ὑπόστασιν ἓνα σημαντικὸ ἀριθμὸ καλλιτεχνῶν.

Πρωτεύουσα θέση στο έργο του έχει ή μοναδική συμφωνία του σε Ρε ελάσσονα, έργο ύψλης έμπνεύσεως, γεμάτο βαθύτατο θρησκευτικό αίσθημα. Μια ανώτερη πνοή τὸ διαπερνάει κι' ένα φῶς πνευματικό, ήθικό, τὸ καταυγάζει εσωτερικά.

Ἀπὸ ἀρχιτεκτονική ἄποψη τὸ έργο παρουσιάζει ξεχωριστὸ ενδιαφέρον, γιατί είναι κτισμένο στήν «κυκλική» φόρμα πού σημαντικά καλλιέργησε ὁ Φράνκ. «Όλα τὰ θέματα τῆς συμφωνίας είναι βγαλμένα ἀπὸ τρία κυρίως βασικά μοτίβα, πού ἀποτελοῦνε τίς γενεσιουργές ιδέες ὅλου τοῦ έργου.

Ἡ συμφωνία μετὲ τὸ πρῶτο μοτίβο (τρεις νότες, ρε - ντό δίεσ - φά, μ' ένα χαρακτηριστικὸ ρυθμικὸ σχῆμα καὶ τὸ τόσο ἐκφραστικὸ διάστημα τῆς τετάρτης ἐλαττωμένης), πού προβάλλουν οἱ βιόλες, τὰ βιολοντσέλλα καὶ τὰ μπάσα. Τὸ μοτίβο αὐτό, πού παίζει σημαντικώτατο ρόλο σ' ὅλο τὸ έργο, εἶναι σχεδὸν τὸ ἴδιο μετὲ τὸ περιφημο μοτίβο τοῦ τετάρτου μέρους τοῦ τελευταίου κουαρτέτου (έργ. 135) τοῦ Μπετόβεν (τρεις νότες μετὸν ἴδιο ρυθμὸ καὶ μετὲ τὸ ἴδιο ἐκφραστικὸ διάστημα ἀνάμεσα στή δευτέρα καὶ τρίτη νότα, ὅπως καὶ στὸν Φράνκ, μετὰ κάποια ἐλαφρὰ διαφορὰ ἀνάμεσα στίς δυὸ πρῶτες νότες, καὶ πού ὁ Μπετόβεν συνοδεύει μετὲ τὸ αἰνιγματικὸ ἐρώτημα «Πρέπει νᾶναι »).

Τὸ δεύτερο μοτίβο ἐμφανίζεται, κι' αὐτό, στὸ πρῶτο μέρος, καὶ χαρακτηρίζεται ἀπὸ μιὰ «συγκοπῆ» (μιὰ μακρὰ συλλαβὴ ἀνάμεσα σὲ δυὸ βραχεῖες).

Τὸ τρίτο μοτίβο (τὸ «μοτίβο τῆς Πίστεως», κατὰ τὸν μαθητὴ του Γκὺ Ροπάρτς) ἐμφανίζεται στὸ ἀγγλικὸ κέρνο στή δεύτερη κίνηση τῆς συμφωνίας καὶ ἀποτελεῖ τὸ κύριο στοιχεῖο τοῦ θέματος στὸ τόσο διαποτισμένο ἀπὸ μυστικισμό αὐτὸ μέρος, ἀπ' τὸ ὁποῖο ὅμως δὲν λείπει μιὰ ἀνάλαφρη χάρη (πού δημιουργεῖται μετὲ τῆ συνοδεία τῆς ἄρπας καὶ τῶν «πιτσικάτι» τῶν ἐγχόρδων).

Ἡ τρίτη κίνηση εἶναι ένα ἀληθινὸ καλειδοσκοπιο μέσα ἀπ' τὸ ὁποῖο περνοῦνε ὅλα τὰ προηγούμενα θέματα, σμίγουν μετὰ τὰ νέα θεματικὰ στοιχεῖα κι' ὀδηγοῦν σ' ένα θριαμβευτικὸ ἐπιστέγασμα, τῆ συμβολικῆ νίκη τῆς Πίστεως.

Σ.Μ.

Κ. Ο. Θ.

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

27η ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Δευτέρα, 14 Δεκεμβρίου 1970

Διευθυντής Όρχηστρας : ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΥΜΗΣ

Σολίστ : ANTHONY GOLDSTONE

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1. Mendelssohn : Έβριδες, Εισαγωγή
2. Tschaiowsky : Κοντσέρτο για πιάνο και όρχηστρα
3. Dvorak : Συμφωνία αρ. 4 (8).

ΤΥΠΟΙΣ: ΣΤ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ - ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ 6

